

Nieuwsbrief SIHO september 2010

Het SIHO

Een nieuw werkjaar

Op 1 september ging het derde werkjaar van het SIHO van start. Het SIHO zal aan de slag gaan rond de thema's: cultuur voor inclusie, structuur voor inclusie en inclusieve praktijk. We geven je alvast enkele van de concrete acties mee die je binnen deze domeinen van ons mag verwachten.

1. Cultuur voor inclusie.

We willen mensen vertrouwd maken met inclusie en laten nadenken over hoe het is om met een functiebeperking te studeren. We willen mensen bewust maken van hun eigen kijk op beperkingen. Enkele voorbeelden van acties:

- Een workshop rond het thema *disability awareness*.
- Een tool aan de hand van portretten van studenten.
- Wetenschappelijk onderzoek naar het *insider perspectief* van studenten met een functiebeperking.

2. Structuur voor inclusie

Het VN-verdrag voor Gelijke Rechten voor Personen met een Handicap werd door België geratificeerd op 2 juli 2009. Belangrijke aspecten zijn onderwijs als een recht, redelijke aanpassingen, de inspanning en het initiatief van de school in het zoeken naar mogelijkheden.

Het SIHO wil de toepassing van het VN-verdrag in instellingen hoger onderwijs faciliteren aan de hand van acties zoals:

- Een brochure rond redelijke aanpassingen in het hoger onderwijs.
- We initiëren en bemiddelen op instellingsniveau rond de concrete toepassing van het VN-verdrag.

3. Inclusieve praktijk

Dit thema omvat twee luiken:

- In een eerste luik willen we docenten bewust maken van de competenties die zij kunnen inzetten in functie van inclusief hoger onderwijs. We doen dit aan de hand van een aantal concrete acties:
  - Een wegwijzer met tips voor docenten en beleidspersoneel voor het ondersteunen van studenten met een functiebeperking.
  - Wetenschappelijk onderzoek naar de ervaring van docenten.
- In een tweede luik willen we het leren zelf toegankelijker maken. Volgende acties dragen daartoe bij:

- Tips om de digitale leeromgeving optimaal te benutten voor studenten met een functiebeperking.
- Met verschillende actoren de noden en mogelijkheden verkennen om digitaal materiaal beschikbaar te stellen.

Vragen zijn altijd welkom!

Postercampagne

Vorig jaar publiceerde het SIHO de gids 'Verder studeren, het kan! Ook met extra ondersteuning' <http://www.siho.be/nl/publicaties-siho/pages-562.aspx>. De gids geeft toekomstige studenten tips die hen kunnen helpen bij hun zoektocht naar de opleiding en onderwijsinstelling die aansluit bij hun verwachtingen en wijst hen de weg naar de juiste persoon binnen iedere instelling.

Bij het begin van dit nieuwe academiejaar zullen in de Vlaamse hoger onderwijsinstellingen, de CLB's en de middelbare scholen affiches terug te vinden zijn die naar de gids verwijzen.

Wil jij ook graag een aantal affiches? Bestel gratis door een mailtje te sturen naar info@siho.be. Benieuwd hoe onze affiches er uitzien? Neem dan een kijkje op onze website www.siho.be.

Op zoek naar een indicatorenset voor inclusief hoger onderwijs?

Er bestaan instrumenten die een concrete vertaling van het concept 'inclusie in het hoger onderwijs' bieden. Dit zijn sets van indicatoren die een concrete uitwerking op niveau van de onderwijsinstelling mogelijk maken.

Het SIHO ging op zoek naar welke indicatorensets interessant en bruikbaar kunnen zijn voor hoger onderwijs. We publiceerden een online document waarin het gebruik en de doelstellingen van de verschillende indicatorensets toegelicht worden. We pretenderen niet dé lijst van indicatoren voorhanden te hebben, maar wel enkele goede, inspirerende voorbeelden waarvan we zowel de voor- als nadelen mee geven.

Door verschillende indicatorensets aan te bieden kan elke hoger onderwijs instelling kiezen voor het instrument dat best past bij haar context en noden.

Een overzicht van de verschillende indicatorensets kan je vinden op www.siho.be.

Iedereen leert...

Een concreet voorbeeld van inclusie in het hoger onderwijs.

Iedereen leert is het onderdeel van de nieuwsbrief waar telkens een concreet verhaal van inclusie in het hoger onderwijs aan bod komt. Goede voorbeelden uit de praktijk zijn vaak de beste eye-openers, ze tonen aan dat inclusie in het hoger onderwijs een reële optie is. Ken jij als student, docent, ouder, onderzoeker... zelf een inclusie-verhaal. Aarzel dan niet om het te mailen naar info@siho.be.

In deze editie:

Ereaders en toegankelijkheid

Ereaders kunnen een handig hulpmiddel zijn voor heel wat studenten op voorwaarde dat ze goed toegankelijk zijn. Het is belangrijk dat zaken als vergroting, spraakuitvoer, omgekeerd contrast en eventueel focusmarkering mogelijk zijn op de Ereader. Een goed toegankelijke Ereader kan dure specifieke hulpmiddelen vervangen.

Onze Nederlandse collega Linda Nieuwenhuijsen van Handicap + Studie (<http://www.onderwijsnhandicap.nl/index.cfm?sid=95>) testte een aantal e-readers uit:

- de Sony prs-300
- de Bebook bb neo/boox60 (zelfde ereader, alleen andere merknaam)
- de Amazon kindle D00701
- de Ipad

Denk jij er aan om zelf een Ereader aan te kopen? Linda Nieuwenhuijsen biedt je een eerste kennismaking met de voor- en nadelen van de verschillende Ereaders. Je kan ze lezen in dit rapport.

Internationaal

Het SIHO kiest ervoor niet alleen in eigen land maar ook over de grenzen heen haar netwerk uit te bouwen en internationaal ideeën en ervaringen rond inclusief hoger onderwijs uit te wisselen.

7th International Conference on Higher Education and Disability, Innsbruck (Oostenrijk)

Van 20 tot 23 juli waren Katrien De Munck en Meggie Verstichele van het SIHO aanwezig op het 7th International Conference on Higher Education and Disability in Innsbruck, Oostenrijk.

SIHO bracht er in een panelpresentatie samen met internationale collega's een inbreng rond internationale uitwisselingsprogramma's. Alenka Bera (Sloveense associatie van studenten met een beperking) vertelde over ervaringen van studenten die een buitenlandse uitwisseling hadden ondernomen. Femke ten Bloemendal (Universiteit Amsterdam) en Adele Browne (Universiteit van Sussex, UK) presenteerden samen rond de mogelijkheden en valkuilen van het life long learning (LLL)-programma Erasmus.

Het SIHO gaf een presentatie over de mogelijkheden die internationale uitwisseling van en voor studenten met een functiebeperking kan bieden voor studenten met een functiebeperking.

Doorheen de internationale context van hoger onderwijs en de ervaringen die studenten hebben opgedaan, zien we dat uitwisseling mogelijkheden creëert om ons perspectief en onze ervaringen uit te breiden.

Studenten die naar het buitenland gaan verbreden hun eigen perspectief. Ze ervaren een andere cultuur en een andere 'culture of disability'. Deze ervaringen dagen ons uit om te kijken naar onze eigen 'culture of disability' en onze cultuur voor inclusie.

We merken dat er nog steeds heel wat barrières en noden zijn. Het is goed dat studenten blijven gaan voor uitwisseling. Uitwisselingen creëren namelijk bottom-up impulsen en zorgen ervoor dat barrières geleidelijk aan afgebroken worden. Zij dragen op die manier bij aan de verandering van onze 'culture of disability'.

Meer informatie vind je in de presentatie van het SIHO www.siho.be.

Website LINK

Het SIHO maakt deel uit van het Europese Learning Inclusively Network + Know-How (LINK). Doel is de uitbouw van een netwerk van parapluorganisaties die werken aan inclusief hoger onderwijs en het uitwisselen van ervaringen en goede voorbeelden tussen deze organisaties.

Sinds kort heeft LINK een eigen website: www.thelinknetwork.eu.

Je vindt er meer informatie over de verschillende LINK-partners, internationale congressen en publicaties van LINK.

In beeld

Minister Pascal Smet beschrijft in zijn beleidsnota 'Gelijke Kansen 2009-2014' het belang van een goede beeldvorming van mensen met een beperking. Een niet-stereotype beeldvorming is volgens hem fundamenteel in het realiseren van de juiste ingesteldheid voor gelijke kansen en inclusie.

Voor hoger onderwijs betekent dit dat een student met een functiebeperking in de eerste plaats als student gezien moet worden. De beperking is slechts één van de vele kenmerken van die student.

In deze nieuwsbrief vestigen we graag de aandacht op '**Yo, También!**' een nieuwe Spaanse film die recent te zien was in een aantal kleinere bioscopen in ons land en nu verkrijgbaar is in de videotheek.

De film gaat over Daniel, een man met een verstandelijke beperking die is afgestudeerd aan de universiteit. Als hij een job vindt, ontmoet hij Laura. Snel ontstaat er een bijzondere vriendschap tussen de twee, wat stuit op afkeurende blikken van collega's en vrienden. Ondanks heel wat tegenkantingen beleven zij een vriendschap en liefde die uniek is.

De film ontving dit jaar onder andere de prijs voor beste film op het filmfestival van Brussel.

Bekijk de trailer via deze link: http://www.youtube.com/watch?v=PQ0-SL3_2Qc

Op de voorgrond

In elke nieuwsbrief wordt een wetenschappelijke bron (boek, artikel, onderzoek...) op de voorgrond geplaatst.

In deze nieuwsbrief:

Participation in higher education for students with disabilities: an Irish perspective (Shevlin, Kenny & McNeela)

Instellingen hoger onderwijs worden aangemoedigd om hun participatie en toegankelijkheid te verhogen. In Ierland worden mensen met beperkingen betrokken in dit proces. In dit onderzoek worden de ervaringen van studenten met een beperking bevraagd. Ze rapporteren een verscheidenheid aan ervaringen binnen het hoger onderwijs.

Een eerste drempel op weg naar participatie die deze studenten ervaren is de fysieke toegankelijkheid.

Een tweede drempel zijn de attitudes van de instelling en de lectoren ten aanzien van studenten met een beperking. Algemeen ervoeren deze studenten weinig bewustzijn bij de onderwijsinstelling rond hun ondersteuningsnoden. Een cruciale factor om toegankelijkheid en gelijke behandeling te garanderen is een positieve houding van een onderwijsinstelling en haar personeel. Dit onderzoek belicht verder ook de knelpunten binnen het huidige beleid van onderwijsinstellingen op vlak van ondersteuning voor studenten met een functiebeperking.

De conclusie van het artikel is de erkenning van de nood aan een allesomvattend beleid, dat tegemoetkomt aan de noden van alle studenten en deel uitmaakt van de werking van de onderwijsinstellingen. De inclusie van studenten met een beperking vereist een culturele verandering.

Shevlin, M., Kenny, M. & McNeela, E. (2004). Participation in higher education for students with disabilities: an Irish perspective. *Disability & Society*, 19 (1), pp. 15-30.

Aankondigingen

- Najaar 2010: **Tal van workshops rond het gebruik van ICT-hulpmiddelen** (CAT-CH, Center for Assistive Technology - Coaching in Hulpmiddelen) <http://www.cat-ch.eu/Wat%20bieden%20we/Groepssessies/Groepssessies.html>.

- 8/10/2010: *Van Mankement tot Talent – Effectieve interventies bij leerlingen met leerstoornissen* (Die'-s-lekti-kus) <http://www.eurekaonderwijs.be/symposium>.
- 11/10/2010: *Kwaliteit van beleid voor studenten met een functiebeperking* (Handicap+Studie) <http://www.siho.be/files/Congres%20H+S.pdf>.
- 21/10/2010: *Infoavond 'Studeren + Functiebeperking'* (Karel de Grote hogeschool) <http://www.kdg.be/kalender/infoavond-studeren-met-een-functiebeperking>
- 21/10/2010: *Studeren + Functiebeperking* (Centrum ZitStil) <http://www.zitstil.be/nieuws/actualiteit/2649-infoavond-studeren--functiebeperking-op-21-oktober-2010-ism-kdg-hogeschool>
- 9-10/12/2010: *Het kan. En dan? Studeren en afstuderen met een functiebeperking in het hoger onderwijs* (Hogeschool Gent) <http://binf.hogent.be/congres/het%20kan%20en%20dan>

Interesse?

Mailinglist E-accessibility en ICT-hulpmiddelen in hoger onderwijs

Wil je graag met collega's uit Vlaanderen en Nederland uitwisselen over E-accessibility (digitale toegankelijkheid) en/of ICT-hulpmiddelen in hoger onderwijs. Schrijf je dan in op deze mailinglist. Via de mailinglist kun je vragen stellen, ervaringen delen en informatie uitwisselen.

Aanmelden kan door een mail te sturen naar xisuse-request@freelists.org met als onderwerp 'subscribe'. Je krijgt vervolgens een mail toegestuurd, die je nog een keer moet beantwoorden. Daarna ontvang je alle mails die naar de mailinglist gestuurd worden.

Een **bericht posten** doe je door een mail te sturen naar: xisuse@freelists.org.

Als je vragen of opmerkingen hebt over het aanmelden en/of de mailinglist zelf, stuur me dan gerust een email naar Linda Nieuwenhuijsen: Linda.nieuwenhuijsen@handicap-studie.nl.

Het SIHO –september 2010